

Cursus praktisch visvijverbeheer

Bert Zoetemeijer / oktober 2022

Cursusprogramma

Vier cursusavonden

1. Planmatig viswaterbeheer
2. Ecologie van zoetwatervissen
3. Visziekten, vissterfte en vissenwelzijn

➤ **Aan de slag met je eigen viswater!**

- **We gaan je daarbij helpen 😊**

Cursusprogramma

Eerste cursusavond

19.30 uur   Introductie planmatig viswaterbeheer

20.00 uur   Ecologie zoetwatervissen

20.45 uur   Pauze

21.00 uur   Aan de slag met je eigen beheer

22.15 uur   Sluiting

Introductie

Planmatig viswaterbeheer

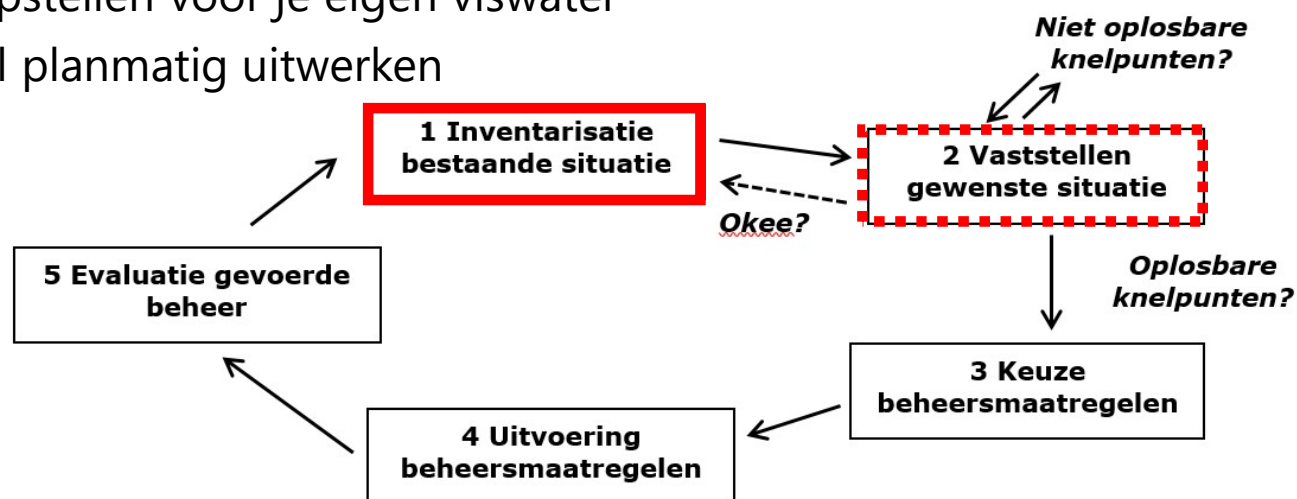
Viswaterbeheer = optimaliseren sportvisserijmogelijkheden ('GB, GB, AV')

Planmatig viswaterbeheer: Visplan; Online factsheetmodule

Cursusopzet Praktisch visvijverbeheer:

Een meerjarenvisie opstellen voor je eigen viswater

Dit viswater helemaal planmatig uitwerken

Cursusmateriaal

Cursusmap, Basisboek en infobladen

HSV service op website Sportvisserij Nederland of via hsvservice.nl

Cursusmateriaal

Online infobladen: doe er je voordeel mee!

1. Sportvisserijorganisaties en de wens van de sportvisser
2. Planmatig viswaterbeheer, factsheets en VISparels: differentieer!
3. Aanleg van sportvisserijvoorzieningen
4. Ecologie; o.a. over zuurstof, zout en waterplanten
5. Viswatertyping ondiepe wateren
6. Inrichting en visstand van diepe wateren
7. Visziekten, vissterfte en calamiteitenplan viswater
8. Sportvisserij , aalscholvers en schuilplaatsen voor vis
9. Verantwoord vis uitzetten; karpersbeheer
10. Aanpak waterplantenoverlast; graskarpersbeheer
11. Mengen, beluchten, bekrijten en visvriendelijk baggeren

Ecologie van zoetwatervissen

Basisboek visstandbeheer

1. De vis en zijn leefomgeving

- Basisboek hoofdstuk 2
- Infobladen 8.8 t/m 8.11

2. Draagkracht van viswateren

- Basisboek hoofdstuk 3
- Infoblad 8.12 (= update H3)

Ecologie van zoetwatervissen

De vis en zijn leefomgeving

1. De vis en zijn leefomgeving

- Abiotisch (niet-levend) milieu
- Biotisch (levend) milieu

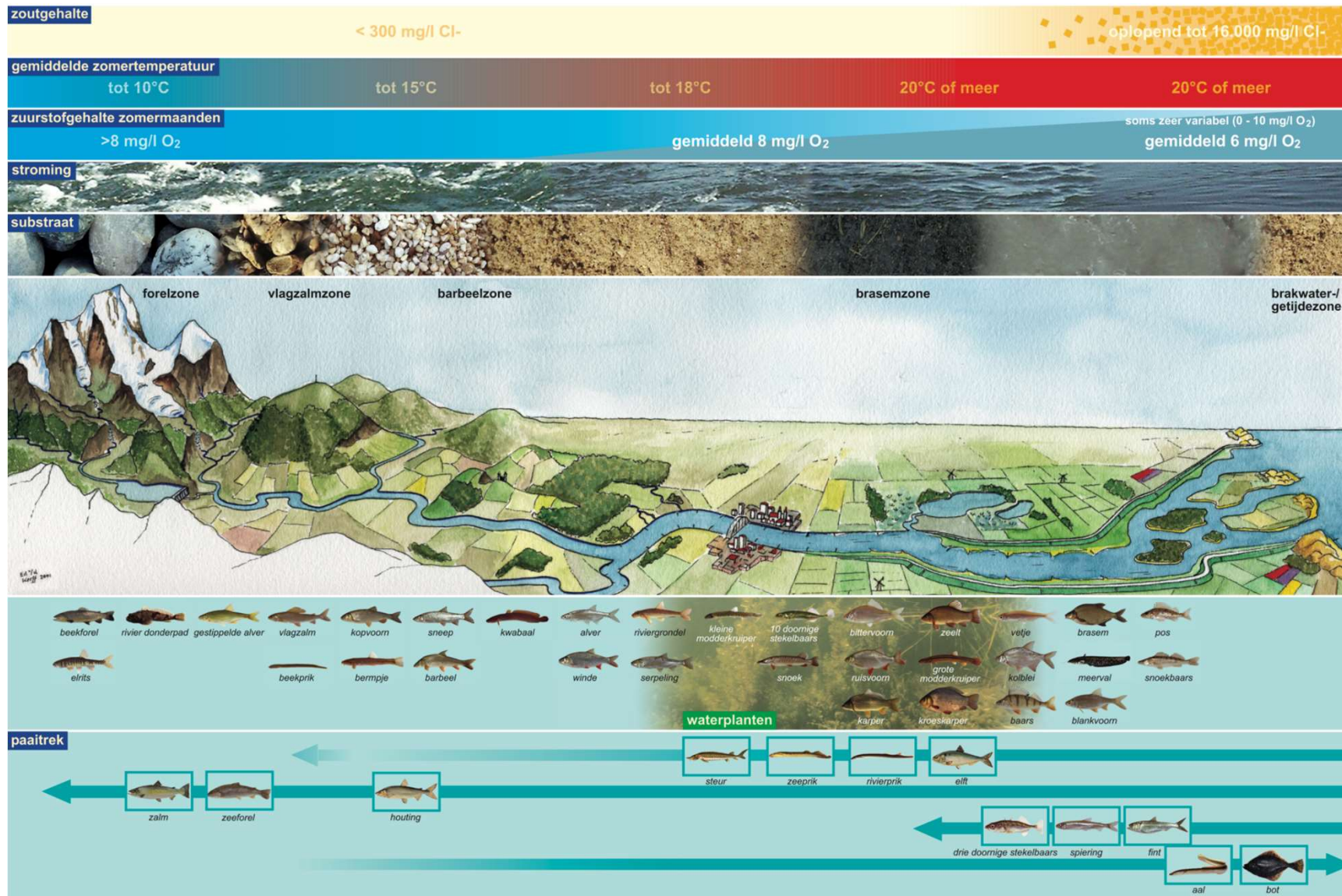

Zoetwatervissen en hun plaats in het riviersysteem

Abiotische factoren

- Stroming
- Substraat
- Temperatuur
- Zuurstof
- Zout

Ecologie van zoetwatervissen

Biotische milieufactoren

1. Voedsel
2. Concurrenten
3. Predatoren
4. Parasieten, ziekmakers
5. Schuilgelegenheid
6. 'Bondgenoten'

Ecologie van zoetwatervissen

De rol van waterplanten in stilstaand water

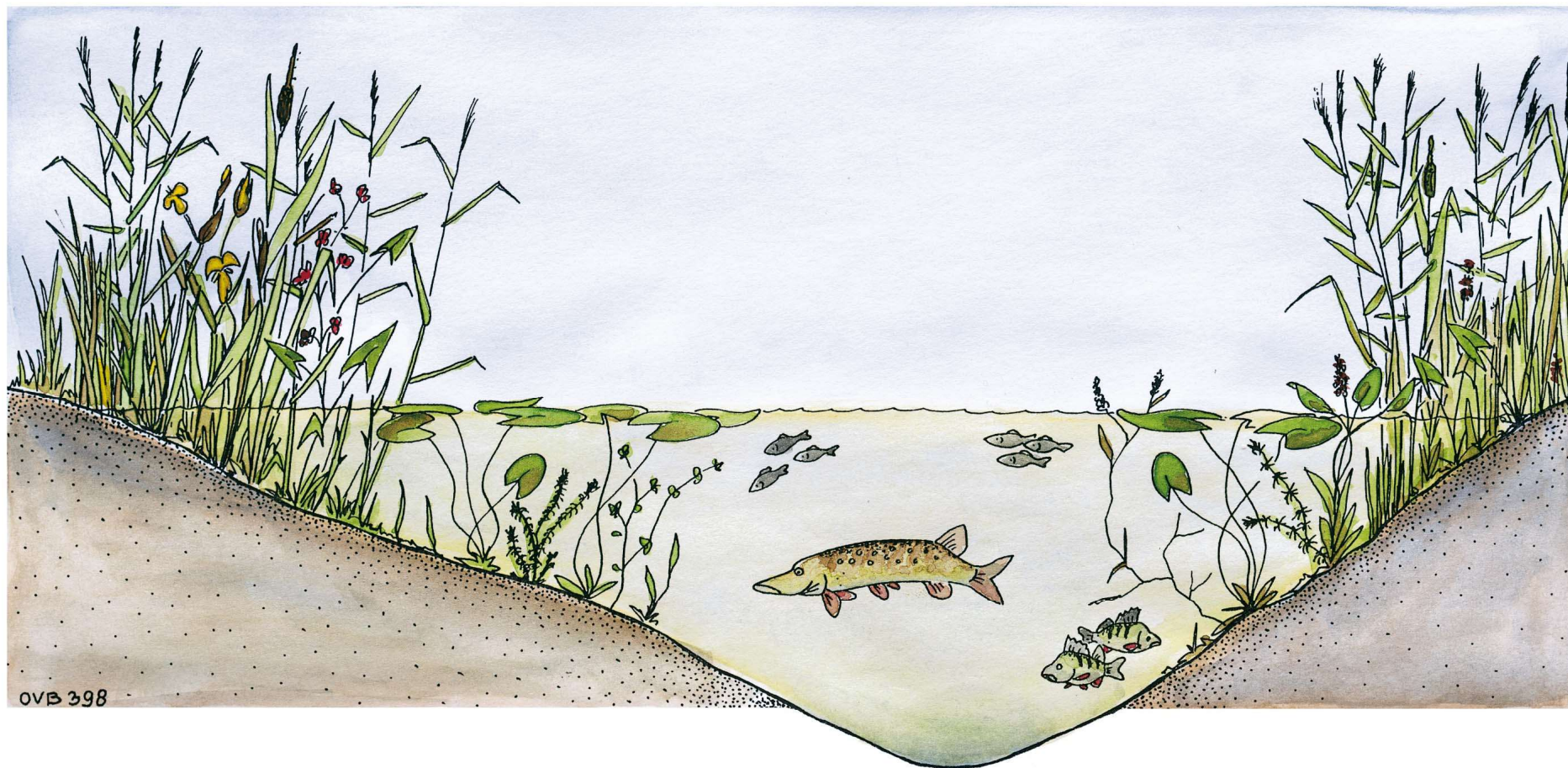
1. Zuurstof
2. Paaisubstraat
3. Schuilgelegenheid
4. Voedsel

Cruciaal voor het voorkomen van veel soorten
in stilstaand en langzaam stromend water!

Snoek-blankvoorn viswatertype

Meest soortenrijk met voldoende visserijmogelijkheden (20-50% waterplanten)

Ecologie van zoetwatervissen

Draagkracht van viswateren

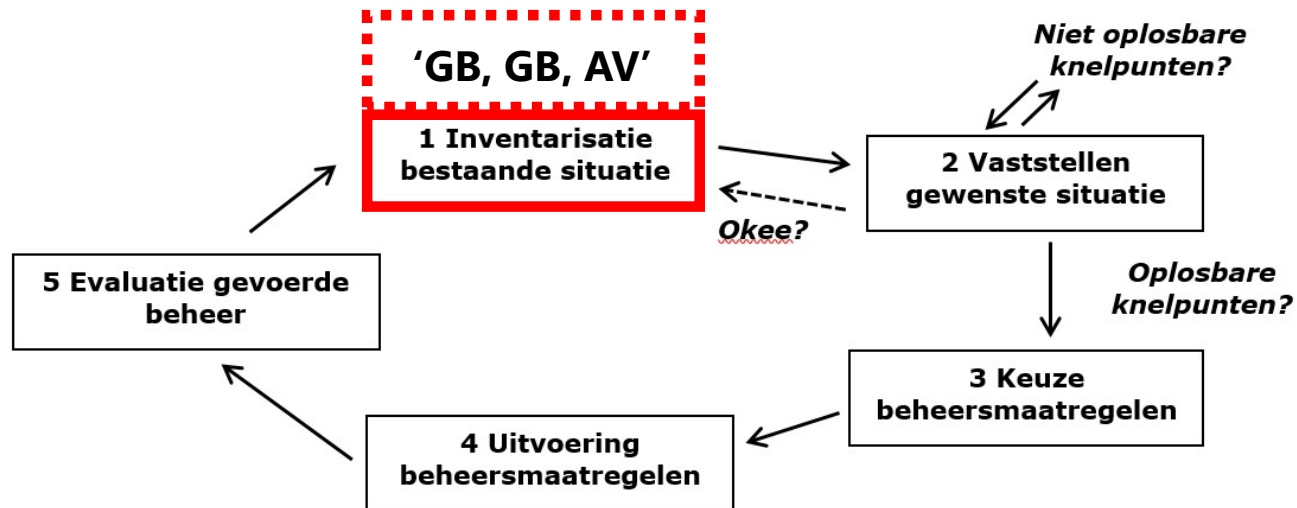
1. Afhankelijk van voedselrijkdom water(bodem)
  - a. Bodemsoort (klei > veen > zand > kiezel)
  - b. Opgeloste meststoffen (vroeger veel meer)
2. Hoeveel kg vis per hectare water (kg/ha)?
  - a. Zand: 10 tot 100 kg/ha
  - b. Veen: 50 tot 200 kg/ha
  - c. Klei: 100 tot 800 kg/ha
  - d. Visvijvers: >> 1000 kg/ha!**

Let op: VOL = VOL! (bijvoeren geeft wat rek)

Aan de slag!

Planmatig viswaterbeheer: bestaande situatie

Figuur 1. Schematische weergave van het planmatig viswaterbeheer

Aan de slag!

Bereikbaarheid en bevisbaarheid

OPDRACHT:

1. Breng voor jouw viswater in kaart hoe dit **bereikbaar** is.
2. Geef vervolgens aan welke oevers/stekken goed **bevisbaar** zijn.
Je *kunt* hierbij onderscheid maken in sportvistypen (wedstrijdtrajecten!).
3. Geef daarna eventuele ("ernstige") knelpunten en maatregelen aan.

Het resultaat kun je bespreken met je bestuur, eventueel aanpassen en daarna toevoegen aan je Visplan

Onthoud: niet alles kan overal: **WEES REALISTISCH!**

Aan de slag!

Factsheet en visplan

Opdracht:

Vul voor jouw visvijver zo volledig en correct mogelijk het factsheet formulier in.

Als huiswerk ga je met je bestuur het gevoerde beheer van de afgelopen vijf jaar in beeld brengen:

- Hoeveel wanneer uitgezet?
- Hoeveel wanneer verloren door sterfte?
- Wanneer visziekten of parasieten waargenomen?
- Hoeveel wanneer bijgevoerd?
- Wedstrijdresultaten, logboek

Probeer vervolgens gemotiveerd een keuze voor het te voeren beheer voor het komende jaar te maken.

Het Oude Fort te Snoekstad

Algemene beschrijving

Coördinaten: 52.79996350502636, 5.359552001953163
Grootte: 1 ha
Max. diepte: 2 meter
Gem. breedte: 30 meter
Watertype: stadsgracht
Opgenomen in:
Naam HSV/HSF: HSV Ons Visbelang
Plaats HSV/HSF: Nieuwegein

Visrecht

Verhuurder visrecht:

Visrecht hengelsportvereniging:

Gemeente Snoekstad

volledig visrecht gehuurd van eigenaar

Huidige ecologie & milieu

Waterplantenbedekking zomer:

Totaal waterplanten: 25 %
Bovenwaterplanten: 5 %
Drijfbladplanten: 20 %
Onderwaterplanten: 0 %

Milieu overig:

Doorzicht: 60 - 80 cm
Bodemsoort: 10 - 25 cm
Bagger: Nee
Vismigratie mogelijk:

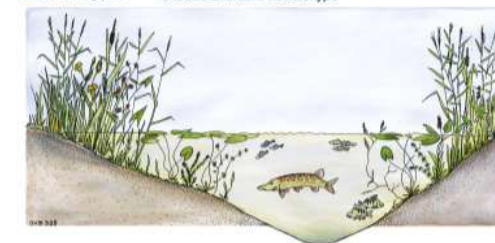
Meest gevangen vissoorten:

brasen

Viswatertype:

Snoek-blankvoorn viswatertype

Sportvisserij

karpervisser

wedstrijdvisser

Let op: Viswedstrijdtrajecten aanwezig!

Meest gewaardeerd door de sportvisser ligt bij het clubgebouw viswater vlakbij de bebouwde kom belangrijk wedstrijdwater

Belangrijkste knelpunten sportvisserij: aalcholvervraat
teveel waterplantengroei
Ga naar: <http://bit.ly/1R6hQZ4>

Gewenste maatregelen sportvisserij:

Online factsheet

Module en aanvragen

Link naar de online factsheets:

<http://www.mijnhengelsportvereniging.nl/modules/factsheetmodule.html>

Aanvraagprocedure module:

<http://www.mijnhengelsportvereniging.nl/aanvragen/vispas-bestelmodule-aanvragen/aanmeldprocedure-modules.html>

Huidige situatie

Bereikbaarheid

 Wegen

 Paden

 Parkeerplaatsen

Bevisbaarheid

 Goed

 Niet-openbare oevers

 Obstakels (hekken e.d.)

 Oeverbegroeiing

 Bovenwaterplanten

 Drijfbladplanten

 Onderwaterplanten

Tip kaartbewerking:

<https://www.sportvisserij nederland.nl/hsv-service/hsv-tv/hsv-tv-viswaterbeheer/>

Knelpunten

Bereikbaarheid

P Parkeerplaatsen

Bevisbaarheid

Red rectangle Niet-openbare oevers

Red circle with slash Obstakels (hekken e.d.)

Green rectangle Oeverbegroeiing

Yellow rectangle Drijfbladplanten

Maatregelen

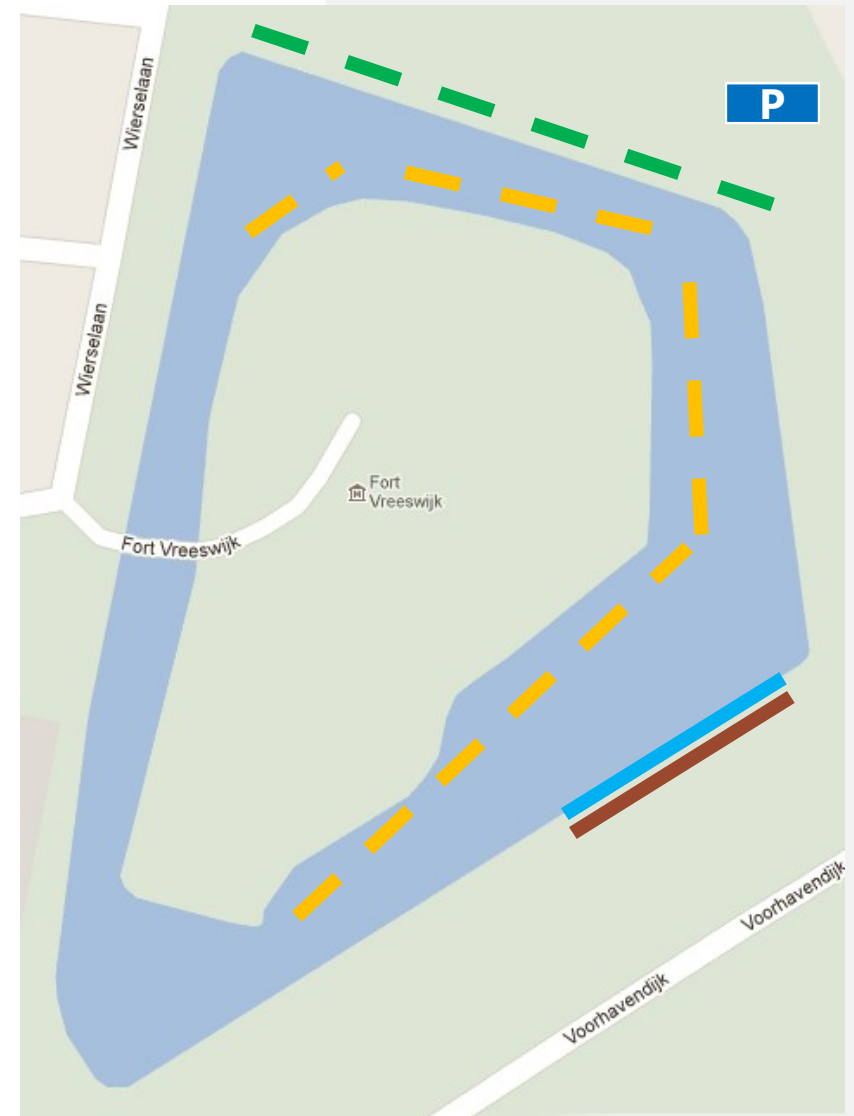
Bereikbaarheid

- Pad aanleggen + hek verzetten
- Parkeerplaats aanleggen

Bevisbaarheid

- Oevers openbaar maken
- Oeverbegroeiing snoeien
- Drijfbladplanten plaatselijk maaien

Gebruik eenduidige kleuren en maak bij elke kaart een duidelijke legenda!

Huiswerk

Theorie

1. Basisboek H 1 t/m 3
2. Cursusmap Hoofdstuk 1 en 2
3. PPT handout

Huiswerk

Begin een dagboek!

Noteer liefst dagelijks de toestand van je viswater, zoals:

- Visuitzettingen
- Klachten van sportvissers
- Vissterfte (aantal, formaat, soort)
- Zieke vis, vreemd gedrag
- Riooloverstort, zuurstoftekorten
- Kleur van het water (helder, troebel, groen, bruin, zwart, etc.)
- Kroosvorming
- Maai- of andere onderhoudsactiviteiten
- Aalscholverbezoeken

Huiswerk

Praktijkopdrachten

1. Uitwerken kaarten bereikbaarheid en bevisbaarheid
2. Factsheetformulier volledig en ook online invullen
3. Beheergegevens laatste 5 jaar vastleggen:
  - Aanleg en onderhoud voorzieningen
  - Waterplantenbeheer
  - Visuitzettingen (laatste 10 jaar), Vissterfte
  - Vissenbossen, bijvoeren, beluchten
  - Zelf aanvullen wat relevant is
4. Concept meerjarenvise opstellen
(welk eindresultaat willen we bereiken?)
5. Concept beheerplan 2022/'23 (wij denken mee)

Sportvisserij
Nederland

We gaan aan de slag!